

Центральноукраїнський національний технічний університет
Економічний факультет
Кафедра «Економіки, менеджменту та комерційної діяльності»

«Допущена до захисту»
Зав. кафедри ЕМКД
к.е.н., доцент
_____ Тетяна РЯБОВОЛИК

„12” червня 2024 р.

(протокол засідання кафедри ЕМ та КД
№ 15 від «12» червня 2024 р.)

Кваліфікаційна робота

за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
на тему:
«Інформаційне забезпечення функціонування організації в умовах
невизначеності»

Виконала здобувачка вищої освіти
IV курсу, групи МЕ-20
ОПП «Менеджмент»
спеціальності 073«Менеджмент»
Анастасія ПАНАСЕНКО

Керівник: к.е.н, доц.
Ірина СОЧИНСЬКА-СИБІРЦЕВА

Рецензент: д.е.н., проф.,
завідувач кафедри ФБСС
Володимир СИБІРЦЕВ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	
1.1. Сутність та види інформації, що використовується на підприємстві.....	7
1.2. Інформаційні ресурси та їх роль в управлінні підприємством	13
1.3. Вплив невизначеності на інформаційне забезпечення підприємства.....	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	
2.1. Характеристика господарської діяльності підприємства ТОВ «МЕГАБУД-ЮА».....	23
2.2. Аналіз основних фінансово-економічних показників ТОВ «МЕГАБУД-ЮА».....	31
2.3. Оцінка стану та виявлення проблем інформаційного забезпечення в умовах невизначеності.....	39
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	
3.1. Розробка пропозицій щодо удосконалення інформаційного забезпечення функціонування підприємства ТОВ «МЕГАБУД-ЮА».....	44
3.2. Напрями оцінки ефективності використання інформації в організації.....	50
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	59
ДОДАТКИ.....	62

ВСТУП

Актуальність теми. Інформаційне забезпечення в умовах невизначеності залишається надзвичайно актуальною темою в сучасному світі. Оскільки бізнесове середовище постійно змінюється і стає все більш непередбачуваним. Велика кількість факторів, таких як глобалізація, динамічний розвиток технологій, постійні зміни в політичній та економічній сферах роблять сучасний світ все більш невизначеним. Підприємствам доводиться постійно стикатися з новими викликами та ризиками, для подолання яких їм необхідна надійна та актуальна інформація. В умовах невизначеності інформація стає ключовим ресурсом для прийняття ефективних управлінських рішень. Підприємства, які мають доступ до якісної та своєчасної інформації, мають значну конкурентну перевагу.

Мета дослідження теми «Інформаційне забезпечення функціонування організації в умовах невизначеності» полягає в розробці теоретичних та практичних методів інформаційного забезпечення, які допоможуть організаціям підвищити свою стійкість, адаптивність та ефективність в умовах невизначеності.

Щоб досягти мети, було поставлено та виконано наступні **завдання**:

- розглянути сутність та види інформації, що використовується на підприємстві;
- вивчити інформаційні ресурси та виявити їх роль в управлінні підприємством;
- проаналізувати вплив невизначеності на інформаційне забезпечення підприємства;
- провести характеристику господарської діяльності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА».
- проаналізувати основні фінансово-економічні показники ТОВ «МЕГАБУД-ЮА».

- оцінити стан та виявити проблеми інформаційного забезпечення ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» в умовах невизначеності.
- розробити пропозиції щодо удосконалення інформаційного забезпечення функціонування ТОВ «МЕГАБУД-ЮА».
- визначити напрямки оцінки ефективності використання інформації в ТОВ «МЕГАБУД-ЮА».

Предмет дослідження є інформаційне забезпечення функціонування підприємства в умовах невизначеності (на прикладі ТОВ «МЕГАБУД-ЮА»).

Об'єкт дослідження є ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» як система інформаційного забезпечення, що функціонує в умовах невизначеності.

Експериментальною базою дослідження було обрано будівельне підприємство ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» міста Кропивницький.

У ході дослідження для вивчення теми кваліфікаційної роботи застосовувався широкий спектр **методів**:

- спостереження та узагальнення: для отримання комплексного розуміння теми;
- аналіз та синтез: ці методи допомогли розібратися у внутрішній структурі теми, виявити її ключові елементи та зв'язки між ними;
- порівняння: метод дозволив порівняти різні аспекти теми, виявити їхні спільні риси та відмінності;
- моделювання: цей метод дозволив створити моделі, які імітують поведінку досліджуваної системи;
- статистичний метод: цей метод дозволив проаналізувати дані в числовому форматі, отримати кількісні характеристики досліджуваних явищ;
- графічний метод: цей метод дозволив представити дані у візуальному форматі, що полегшило їх сприйняття та аналіз;
- розрахунково-аналітичний метод: цей метод дозволив провести точні вимірювання досліджуваних величин;

- структурно-логічний метод: цей метод дозволив проаналізувати зв'язки між елементами системи, виявити її структуру та функціонування.
- узагальнення: цей метод дозволив виявити загальні властивості та ознаки предмету.

Наукова новизна даного дослідження полягає у комплексному підході до вивчення інформаційного забезпечення функціонування організації в умовах невизначеності. Вперше було розроблено методику оцінки інформаційного забезпечення організації в умовах невизначеності, виявлено фактори, які впливають на інформаційне забезпечення організації в умовах невизначеності, та розроблено рекомендації щодо вдосконалення інформаційного забезпечення організації в умовах невизначеності.

Практична цінність роботи полягає в тому, що її результати дозволять: вдосконалити інформаційне забезпечення ТОВ «МЕГАБУД-ЮА», а також інших підприємств, що функціонують в умовах невизначеності.

Апробація та висвітлення результатів роботи Результати дослідження було представлено на X Обласній науково-практичній конференції учнів та здобувачів вищої освіти «Сучасний стан економіки України: проблеми та перспективи розвитку», яка відбулася 19 квітня 2024 року та в опублікованих тезах «Інформаційне забезпечення функціонування організації в умовах невизначеності».

Структура кваліфікаційної роботи відповідає загальноприйнятим стандартам: вступ чітко та лаконічно формулює проблему, яка досліджується. Пояснення, чому дана тема є важливою та потребує дослідження. Основний зміст роботи розкривається у трьох розділах: теоретична база дослідження, методологія та презентація та аналіз результатів. Висновок підсумовує основні результати дослідження та формулює загальні висновки та рекомендації. Список використаних джерел відображає науковий підґрунтя роботи, перелічуючи всі джерела, що використовувались автором. Додатки містять додаткову інформацію, яка не була включена до основного тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

1.1. Сутність та види інформації, що використовується на підприємстві

На сьогодні, інформаційне забезпечення є максимально необхідним інструментом для успішного розвитку сучасного бізнесу. Адже, під інформаційним забезпеченням підприємств розуміють не просто наявність інформації, а й динамічний процес, який забезпечує підприємство необхідними даними для того, щоб керівникові було легше приймати важливі рішення, а також для успішного виконання стратегічного плану та досягнення очікуваних результатів [18].

Ефективне функціонування підприємства будівної галузі неможливе без чітко налагодженого інформаційного обміну. Всі компоненти інформаційного забезпечення тісно взаємопов'язані та працюють в єдиному комплексі, забезпечуючи безперебійний потік інформації.

Цей потік починається зі збору даних з різних джерел, обробки та аналізу зібраної інформації. Наступним етапом є зберігання інформації в організованому вигляді та передача її зацікавленим сторонам. Важливо налагодити чітку комунікацію, щоб інформація вільно та безперебійно передавалась між усіма учасниками процесу. Це означає, що інформація має бути цілісною, точною та доступною для тих, хто має право на неї.

Український науковець Геннадій Бобруль розкриває сутність поняття інформаційного забезпечення як процесу управління підприємством та стверджує, що це є механізмом оцінки і аналізу інформації. Якісно оброблена інформація за своїм змістом, часом та можливістю, її опрацювання безпосередньо залежить чи правильно буде прийняте рішення на підприємстві.

Він також стверджує, що інформаційне забезпечення виступає головним фактор, тим самим впливаючи на якість управління підприємством [18, с 88].

Американський економіст Ф. Махлуп стверджує, що існують певні точки зору на інформацію:

- 1). Інформація як процес: передача знань, сигналу чи повідомлення.
- 2) Інформація як знання: знання, передані кимось або набуті самостійно.
- 3) Інформація як повідомлення: знання про подію, випадок або щось подібне.
- 4) Інформація як дані: поточні дані про змінні величини, систематизовані відомості про зв'язки [16, с 105-106].

Якщо навести приклади на підприємстві, то це можуть бути інформація про клієнтів або співробітників, яка обов'язково на ньому присутня.

Дуже складно пояснити однозначне визначення інформації. Загалом інформація може бути описана як сукупність відомостей та фактів про навколишній світ. Ці обставини відбиваються у свідомості людини, які вона фіксує та потім ці факти мають здатність до відтворення.

Управлінська інформація – це дані, які організовані та представлені таким чином, щоб допомогти менеджерам у прийнятті та реалізації ділових рішень [15].

Керівники відділів та служб будівельного підприємства є ключовими фігурами в управлінні інформаційними потоками. Їхні рішення щодо того, як збирати, обробляти та використовувати інформацію, мають значний вплив на ефективність роботи організації. Ієрархія підприємства також відіграє важливу роль в управлінні інформаційними потоками. Інформація зазвичай передається зверху вниз, від керівництва до підлеглих. Однак важливо, щоб інформація також могла передаватися знизу вгору, щоб керівництво могло отримувати відгуки від підлеглих.

Рівень зацікавленості менеджерів різних відділів ділитися інформацією визначають їхні інформаційні потреби, які можуть відрізнятися залежно від особистості та часових рамок. Розуміння цих потреб дає можливість

підприємству надати необхідні інформаційні ресурси та інфраструктуру, що веде до кращої продуктивності та результативності управління.

За типом інформації, що циркулює, інформаційні потоки можна поділити на:

Фінансові: прикладами таких є дані про грошові потоки, бюджети, інвестиції, звіти тощо.

Технологічні: це інформація про ноу-хау, інновації, дослідження, розробки, патенти тощо.

Маркетингові: загальна інформація про ринки, клієнтів, конкурентів, рекламні кампанії тощо.

Також можуть бути на підприємстві інші потоки інформації такі як кадрові, юридичні, виробничі, управлінські та інші типи, що циркулюють в ньому [18, с. 90-94].

Оточення інформації, щодо зовнішнього середовища будівельного підприємства поділяються на два типи: мікросередовище це фактори, на які дане підприємство може впливати. Макросередовище це фактори, які не підлягають впливу підприємства.

Мікросередовище може включати в себе інформацію про постачальників, споживачів, конкурентів, регуляторні органи. Наприклад, підприємство може обирати постачальників, з якими співпрацювати, на основі ціни, якості, надійності та інших факторів, або підприємство може впливати на споживачів за допомогою маркетингу, реклами та інших подібними підприємствами інструментів. Також будівельне підприємство може конкурувати з іншими за частку ринку. Ще обов'язковим дотримання всіх законів і правил, встановлених урядом.

Макросередовище складається з інформації про економічні фактори, соціальні, технологічні та політичні.

Зокрема, серед економічних є такі фактори, як інфляція, відсоткові ставки, рівень безробіття та економічне зростання. Важливими соціальними факторами можуть бути демографічні особливості в країні, культура, рівень

освіти та цінності. Згадуючи технологічні фактори, до них відносяться: розвиток нових технологій та доступ до них, а також інновації, які є дуже важливими для розвитку та конкурентоздатності підприємства. Політичні фактори до них належать: політична стабільність, урядова політика, закони [9].

Зважаючи на інформацію вище, розглянемо ряд класифікацій управлінської інформації, оснований на її характерних ознаках і властивостях та представимо у вигляді таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Ряд ознак за якими класифікується інформація

Ознака	Види інформації	Приклади
Функціональний зміст	- Правова, - економічна, - соціальна, - технічна	Відомості про закони, дані про ВВП, статистика про безробіття, опис технологічних інновацій
Форма подання	- Візуальна, - аудіоінформація, - паперова	Графіки, звіти, аудіозаписи, документи
Призначення	- Одноцільова, - багатоцільова	Інформація для розрахунку заробітної плати, інформація для маркетингового дослідження
Ступінь готовності	- Первинна, - проміжна, - кінцева	Дані з опитування, зведені таблиці, аналітичний звіт
Важливість	- Важлива, - бажана, - фонові	Інформація про критичні ризики, дані про конкурентів, новини про політичні події
Повнота	- Часткова, - комплексна	Дані про один аспект продукту, аналіз ринку з усіма його складовими
Характер використання	- Універсальна, - індивідуалізована	Дані про фінансові показники, інформація про специфічні особливості клієнта
Надійність	- Достовірна, - вірогідна	Фінансові звіти, прогнози експертів
Джерело походження	- Зовнішня, - внутрішня	Дані про ринок, звіти про діяльність відділів

Джерело: узагальнене автором [4]

Також до цієї інформації можна додати, ще ряд ознаки класифікації інформації за терміном використання це може бути: постійна, змінна, оперативна та прогнозна.

Змінна інформація описує фактичні кількісні та якісні характеристики даної діяльності. Як правило, це динамічні дані, що постійно оновлюються. Наприклад кількість виробленої продукції, витрати на сировину, ціна на готову продукцію, дані про динаміку продажів.

Постійна інформація залишається незмінною протягом тривалого часу і використовується багаторазово при обробці змінної інформації. Наприклад назва підприємства, адреса підприємства, перелік видів діяльності [12].

В управлінській інформації ми звертаємо увагу не тільки на ознаки за якими вона класифікується, а також на менеджерів та їх інформаційні потреби й професіоналізм.

Менеджери з вищим рівнем професіоналізму, досвідом та розумінням галузі зазвичай мають більш розвинені аналітичні та стратегічні здібності.

Це означає, що вони: краще аналізують складні дані, приймають рішення на основі глибокого розуміння ситуації. Відповідно, їм потрібна більш детальна та ґрунтовна інформація.

Менеджери з меншим досвідом можуть потребувати більш простої та зрозумілої інформації, Підтримки та пояснень при роботі з даними, навчання та розвитку своїх аналітичних навичок.

Наприклад, вмотивовані менеджери більш схильні до самонавчання та пошуку потрібної інформації. Вони відкрито використовують різні джерела інформації такі як: навчальні матеріали, інтернет, консультації зі спеціалістами. Це дозволяє їм отримати знання та навички, необхідні для успішної роботи, а також бути в курсі останніх тенденцій та розвитку у своїй галузі. Приймати кращі рішення, що веде до кращих результатів [11, с 27-30].

Існують три основних типи інформаційного забезпечення, які ґрунтуються на потребах менеджерів різних рівнів:

1. Оперативна інформаційна підтримка. Забезпечує безперебійну роботу організації день у день. Також обробляє дані про продажі, закупівлі, фінанси, виробництво тощо. Його призначення – забезпечити надійний і швидкий доступ до інформації для прийняття рішень, щодо поточної роботи.
2. Тактичне розвідувальне забезпечення. Його мета допомогти прийняти управлінські рішення на середньостроковий період. Підтримка тактичної розвідки включає аналіз тенденцій, прогнозування, складання бюджету та планування. Це допомагає менеджерам розробляти стратегічні цілі та розробляти плани дій для їх досягнення.
3. Стратегічна інформаційна підтримка. Стратегічна інформація допомагає визначити напрямок розвитку на довгостроковий період. Вона ще містить в собі дослідження розміру, динаміки, тенденцій та ключових гравців ринку; вивчення сильних і слабких сторін конкурентів, а також виявлення потенційних напрямків розвитку та нових ринків. Завдяки стратегічному інформаційному забезпеченню можна чітко окреслити орієнтир розвитку, необхідні ресурси та дії, що ведуть до досягнення стратегічних цілей [16].

Для того, щоб розв'язати певну управлінську потребу або реалізувати рішення менеджера на підприємстві виділяють певні види інформаційного забезпечення такі як:

Операційне інформаційне забезпечення. Прикладами його є CRM – системи, системи обліку та інші. Вони допомагають управляти фінансами, виробництвом, запасами, ресурсами. Система ERP: автоматизує бухгалтерський облік, закупівлі, виробництво, складський облік, продаж.

Фінансове інформаційне забезпечення – це система, що слугує для контролю та оптимізації фінансової діяльності підприємства. Вона містить в собі бухгалтерський облік, надає інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства, аналізує ризики й можливості, сильні та слабкі сторони даного стану.

Інвестиційне інформаційне забезпечення – це система, що використовується для підтримки інвестиційної діяльності підприємства. Вона включає дані про ринки, інвестиційні інструменти, конкурентів, економічні показники [17].

1.2. Інформаційні ресурси та їх роль в управлінні підприємством

Ресурси відіграють ключову роль у функціонуванні суспільства. Економічна діяльність неможлива без залучення різноманітних ресурсів, до яких належать природні, матеріальні, енергетичні, трудові та фінансові. В епоху науково-технічного прогресу роль інформаційних ресурсів стає все більш пріоритетною, витісняючи на другий план інші типи ресурсів [12, с 59-62].

Важливість інформаційних ресурсів істотно зростає, перетворюючи їх на товар, ціна якого на ринку стає співставною з ціною традиційних ресурсів. Це пояснюється тим, що інформація використовується для автоматизації та оптимізації бізнес-процесів, а також для прийняття кращих рішень в умовах невизначеності. Це веде до економії часу та підвищення продуктивності праці.

Аналізуючи інформацію вище, під інформаційними ресурсами розуміють:

Інформаційні ресурси – це організована сукупність документів, які використовується для підтримки діяльності підприємства [12].

Інформаційні ресурси відрізняються від інших видів ресурсів тим, що вони ґрунтуються на знаннях та ідеях, накопичених в ході науково-технічної діяльності людей, і представлені у формі, зручній для використання. Якісне інформаційне забезпечення дає підприємству конкурентну перевагу, дозволяючи йому швидше реагувати на зміни ринку та оптимізувати свою діяльність.

Кандидат економічних наук Ірина Нетребя вказує у своїй дослідженнях, що інформаційні ресурси представляють собою набір даних, про зовнішнє середовище або про внутрішню роботу підприємства. Вони є фундаментом інформаційної інфраструктури будівельного підприємства та зібрані за

допомогою сучасних технологій і систем. Керівництво підприємства використовує їх, як інструмент для прийняття стратегічних та оперативних управлінських рішень [9].

Згідно наведеної інформації, зобразимо графічно ряд визначень, які відповідають інформаційному забезпеченню будівельного підприємства (рис. 1.2).

Рисунок 1.2 – Підходи щодо визначення сутності поняття «інформаційне забезпечення підприємства»

Джерело: систематизовано автором [11]

Інформаційні ресурси мають ряд особливостей порівняно з іншими видами ресурсів:

- 1) Інформаційні ресурси не зникають з часом, а навпаки, зростають та накопичуються.
- 2) Однією і тією ж інформацією можна користуватися безліч разів, без шкоди для її якості.

- 3) Цінність інформації зростає, коли вона поєднується з іншими факторами виробництва.
- 4) Інформаційні ресурси можуть використовуватися для різних цілей у сфері управління.

Інформаційні ресурси підприємства – це дані, що генеруються або збираються в ході його діяльності. До них належать: інформація, необхідна для ведення господарської діяльності, дані для планування та оперативного управління діяльністю підприємства, бізнес-плани, інформація про зовнішньоекономічну діяльність [16].

Згідно такого підходу, класифікуємо інформаційні ресурси будівельного підприємства (рис. 1.3).

Рисунок 1.3 – Класифікація інформаційних ресурсів будівельного підприємства

Джерело: систематизовано автором [12]

Важливо розуміти, що для успішного функціонування інформаційного забезпечення потрібна інформація з трьох основних джерел: внутрішні дані підприємства, інформація з ЗМІ, дані від консалтингових фірм.

У сучасному динамічному світі підприємствам життєво важливо мати доступ до актуальної та достовірної інформації, яка може суттєво вплинути на

їхні операції та результати. Наприклад, маючи її можна отримати значну економію для підприємства. Різні підприємства, які використовують одні й ті ж дані, можуть досягти різних результатів економії ресурсів. Це залежить від комплексу факторів, таких як: ефективність системи управління інформацією в компанії, рівень кваліфікації співробітників, здатність компанії втілювати отримані знання в практичні дії.

Сама інформація може мати різну якість. Для мінімізації невизначеності при прийнятті рішень потрібна практично необмежена кількість відомостей. Важливо зазначити, що для кращого управління інформацією компаніям необхідно розробити стратегію управління даними, яка дозволить їм визначити свої інформаційні потреби та ефективно використовувати доступні їм інформаційні ресурси [9, с. 66-68].

В наш час бракує системного підходу до роботи з інформацією. Недостатній рівень знань у сфері інформаційних технологій у менеджерів цієї галузі заважає їм використовувати ІТ для кращого прийняття рішень. Скажімо, здатність забезпечити розвиток підприємства може такий механізм автоматизації для оптимізації роботи, як: системи електронного документообігу (СЕД). Вона дозволяє реєструвати, вводити та шукати документи, а також обмінюватися ними, складати звіти, вести архів, встановлювати права доступу до різних офіційних паперів [20, с. 148-149].

Системи імітаційного моделювання та бізнес-аналітики (Business Intelligence – BI) є найскладнішою системою автоматизації. Процедура поєднує в собі різні властивості від збору даних, аналізу, моделювання до прогнозування. Ці системи сприяють підвищенню продуктивності та якості планування, спираючись на достовірну та актуальну інформацію. Також, сприяють забезпеченню комплексного підходу до оптимізації роботи підприємства, що включає: підвищення поточної продуктивності, яка здійснюється завдяки автоматизації рутинних завдань та покращенню координації роботи; вдосконалення планування за допомогою аналітики даних та прогнозування майбутніх тенденцій; виявлення нових можливостей: шляхом

аналізу знань персоналу, цінності клієнтів, партнерських зв'язків та потенційних джерел інновацій [10].

Не всім підприємствам вигідно самостійно використовувати необхідні знання та інформацію. Деякі з них можуть заощадити час та кошти, скориставшись послугами аутсорсингу. Замість того, щоб виконувати певні роботи самостійно, підприємство може звернутися до спеціалізованої компанії, яка надає кращі результати за нижчою ціною або в коротший термін. Це може бути вигідно, якщо витрати на придбання інформації або знань нижчі, ніж на їх самостійне виробництво. Колись ІТ-аутсорсинг сприймався як модне захоплення, а не як практичне бізнес-рішення. Проте стрімкий розвиток ринку та ускладнення бізнес-процесів змусили підприємства шукати оперативні та ефективні рішення. Це призвело до того, що ІТ-аутсорсинг став незамінним інструментом у сучасній діловій практиці.

Однак успіх ІТ-аутсорсингу не гарантований. Часто не враховуються особливості економіки та специфіка сфери діяльності, що призводить до неефективних рішень, які не дають очікуваних результатів. Загалом, ІТ-аутсорсинг може стати вигідним рішенням, якщо: функції, які планується передати, не є ключовими для здобуття конкурентної переваги або на ринку існують відповідні послуги [7, с. 38-40].

Щоб приймати правильні, зважені рішення, необхідна не просто інформація, а й уміння перетворювати її на матеріальний продукт, що приносить користь. Перетворення інформації на цінні активи для підприємства стає можливим завдяки комплексному підходу, що включає:

Структурування та формалізацію збору інформації:

1. Залучення консалтингових послуг для оптимізації процесів збору та систематизації даних.
2. Розробка чітких правил та процедур, що гарантують якість та актуальність інформації.
3. Використання сучасних інструментів та технологій для автоматизації збору та обробки даних [6].

Також важливо залучити всіх співробітників до поповнення бази даних. Наприклад, створивши системи заохочень та бонусів, що стимулюють активну участь персоналу в збиранні та наданні інформації, а ще проводити регулярні тренінги та семінари з питань роботи з базою даних. Заохотити обмін знаннями та досвідом між співробітниками.

1.3. Вплив невизначеності на інформаційне забезпечення підприємства

Зростає важливість інформаційного забезпечення на будівельних підприємствах. Впровадження інформаційних технологій стає все більш актуальним, це обумовлено низкою факторів, таких як зростання складності будівельних проектів, збільшення вимог до якості та безпеки та необхідність оптимізації витрат і термінів будівництва. В цих умовах інформаційні процеси відіграють роль потужного інструменту для розробки та обґрунтування управлінських рішень. Проте, для дійсно ефективного використання інформаційних процесів в управлінні, необхідний їх постійний моніторинг та оцінка. Однак наразі не існує загальноприйнятої методики та єдиної системи показників для цього.

Враховуючи вищезазначене, стає очевидною актуальність аналізу наявних показників для оцінювання інформаційних процесів на будівельних підприємствах. Існує потреба у доопрацюванні показників для ефективної оцінки інформаційних процесів управління. Це, в свою чергу, дасть можливість удосконалити систему управління будівельним підприємством в цілому [8].

Основою для формування такої системи показників мають стати якісний та кількісний підходи. З метою вирішення цього завдання здійснено спробу узагальнити показники, які найчастіше використовуються для практичного оцінювання інформаційних процесів на підприємствах (рис. 1.4).

На рисунку 1.4. автором узагальнено показники оцінювання інформаційних процесів.

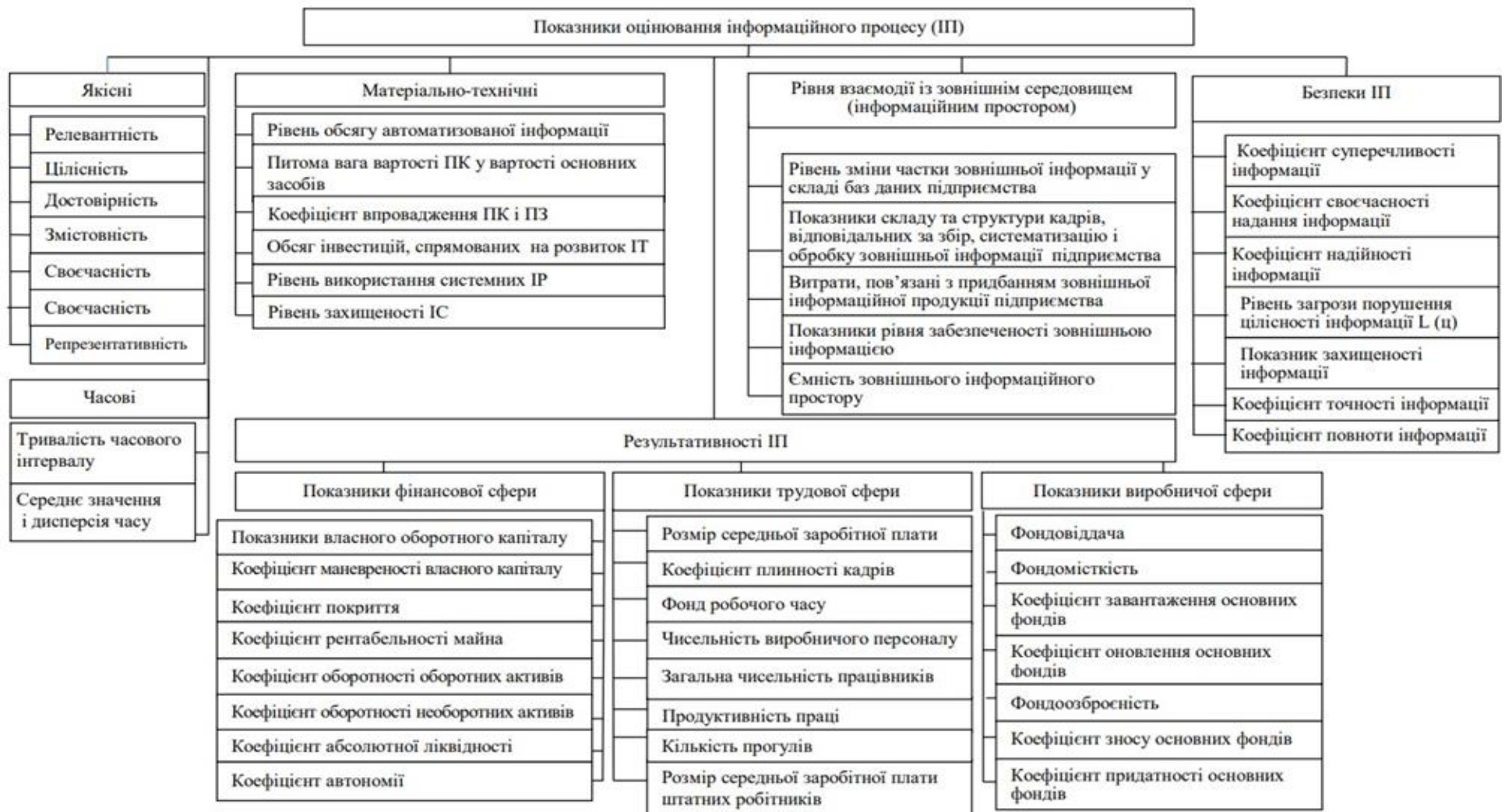

Рисунок. 1.4 – Система узагальнених показників для оцінювання інформаційного процесу

Джерело: систематизовано автором [8]

де:

ІП – Інформаційний потік;

ПК – Електронний персональний комп'ютер;

ПЗ – Цифрове програмне забезпечення;

ІТ – інформаційна технологія;

ІР – інформаційний ресурс;

ІС – інформаційна система

Розглядаючи поняття якості інформаційних процесів в рамках роботи визначається як сукупність їхніх характеристик, що забезпечують: задоволення інформаційних потреб підприємства, як зовнішніх, так і внутрішніх користувачів та відповідність прийнятим нормам, стандартам та нормативно-правовим актам [3].

Показники якості інформаційного процесу:

- 1) Релевантність – це показник, який визначає ступінь впливу інформації на прийняття рішень, адекватність та відповідність даних потребам менеджменту.
- 2) Цілісність – цей комплексний показник можна охарактеризувати, як міру кількості інформації, захищеності від несанкціонованої зміни, точності та повноти.
- 3) Достовірність визначає властивість інформації відображати реальні об'єкти з необхідною точністю.
- 4) Змістовність інформаційного процесу описує, наскільки багато інформації він може передати за допомогою обмеженої кількості даних.
- 5) Своєчасність надання інформації характеризує надходження інформації не пізніше заздалегідь визначеного моменту часу, узгодженого з необхідним часом вирішення поставленого завдання.
- 6) Репрезентативність інформації – це її здатність адекватно відображати реальні об'єкти. Важливо правильно відбирати інформацію та формувати її таким чином, щоб вона точно відображала властивості об'єкта.

Часові показники оцінки інформаційного процесу це середній час

виконання процесу, а саме скільки часу в середньому витрачається на реагування на запит користувача та завершення процесу. А також, дисперсія часу: міра мінливості часу виконання процесу [6, с. 42-45].

Управління матеріально-технічним забезпеченням впливає на ефективність інформаційних процесів. Показники цієї групи дають змогу оцінити витрати на інформаційні ресурси та ефективність управлінських рішень.

Система показників взаємодії з зовнішнім середовищем дає змогу оцінити вплив зовнішнього інформаційного середовища на підприємство та потенціал використання зовнішніх інформаційних ресурсів. Показники цієї групи свідчать про: взаємодію інформаційного процесу з зовнішнім середовищем, а також його вплив на різні рівні управління підприємством [7].

Безпека інформації – це одна з найважливіших характеристик інформаційного процесу, що впливає на надійність його роботи для підприємства. З цієї причини вважається цілком обґрунтованим виділити окремий набір показників, які відображатимуть рівень безпеки [1].

Зазначені показники можна розрахувати за наступними формулами:

- 1) Можна запропонувати такий спосіб розрахунку коефіцієнта своєчасності надання інформації ($K_{с.н.ін.}$):

$$K_{с.н.ін.} = \frac{I_{с.н.}}{I_{необ.}}, \quad (1.1)$$

де $I_{с.н.}$ – обсяг інформації своєчасно наданої особам, що приймають рішення, %;

$I_{необ.}$ – обсяг інформації, необхідної для ухвалення обґрунтованого рішення, %

- 2) Коефіцієнт розрахунку надійності інформації ($K_{н.ін.}$):

$$K_{н.ін.} = \frac{I}{I_{з.н.}}, \quad (1.2)$$

де I – відсоток обсягу інформації, наданої з надійних джерел.

$I_{з.н.}$ – загальний обсяг наданої інформації у %.

- 3) Коефіцієнт суперечливості інформації ($K_{с.ін.}$):

$$K_{c.in.} = \frac{I_{ухв.}}{I_3}, \quad (1.3)$$

де $I_{ухв.}$ – відсоток незалежних свідчень на користь прийняття рішення.

I_3 – співвідношення незалежних свідчень до загального обсягу релевантної інформації.

4) Коефіцієнт розрахунку точності інформації ($K_{т.in.}$):

$$K_{т.in.} = \frac{I_p}{I_{in.}}, \quad (1.4)$$

де I_p – відсоток релевантної інформації.

$I_{in.}$ – відсоток загальної наявної інформації.

5) Коефіцієнт оцінки повноти інформації для прийняття рішень ($K_{п.in.}$):

$$K_{п.in.} = \frac{I_{in.}}{I_{необх.}}, \quad (1.5)$$

де $I_{in.}$ – відсоток інформації, доступної особам, що приймають рішення.

$I_{необх.}$ – оцінка повноти інформації для прийняття рішень у % [3].

Хоча запропоновані групи показників є важливими для оцінки інформаційних процесів на підприємстві, система не охоплює оцінку результативності інформації, яка дозволяє точно визначити поточний стан підприємства у ключових сферах діяльності – фінансовій, трудовій та виробничій. Це обмежує можливості комплексного аналізу й прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Інформація, вироблена в процесі управління, є ключовим фактором для визначення поточних проблем та розробки нових стратегій. Тому доповнення системи показниками результативності інформаційного процесу є необхідним кроком [8].

У першому розділі даної кваліфікаційної роботи було розглянуто теоретично основні засади інформаційного забезпечення підприємства в умовах невизначеності. Ми розглянули основні питання даної тематики, такі як: сутність та види інформації, що використовується на підприємстві; інформаційні ресурси та їх роль в управлінні підприємством; а також вплив невизначеності на інформаційне забезпечення підприємства. У наступному розділі ми розглянемо практичні аспекти вивченої теорії.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

2.1. Характеристика господарської діяльності підприємства ТОВ «МЕГАБУД-ЮА»

Товариство з обмеженою відповідальністю «МЕГАБУД-ЮА» далі (ТОВ «МЕГАБУД-ЮА») засновано 23 жовтня 2018 року згідно з чинним законодавством України. Підприємство веде свою діяльність на основі Законів України, Статуту та інших нормативно-правових актах.

Засновниками товариства є: товариство з обмеженою відповідальністю «СКАЙФРІ», яке розташовано у м. Кропивницькому вул. Євгена Тельнова, буд. 3, корп. 3, кв. 50, м. та громадянин України – бенефіціар Шейніков Олег В'ячеславович, що мешкає в Полтавській обл., Полтавському р-н, с. Супрунівка, вул. Київська, буд. 2.

ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» має власні права та обов'язки, може вступати в договірні відносини з іншими юридичними та фізичними особами, може володіти майном, нести відповідальність за свої зобов'язання. Діє відповідно до законодавства України. Має свій власний баланс, майно товариства може використовуватися лише для ведення його діяльності, засновники не несуть відповідальності за його зобов'язання та майно «МЕГАБУД-ЮА» не належить його засновникам або іншим особам. ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» має розрахункові та валютні рахунки в установах банків, а також може використовувати свої печатки, штампи, бланки та інші засоби індивідуальної ідентифікації для підтвердження документів та захищати свою символіку (емблему) від незаконного використання.

Цілями ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» є здійснення підприємницької діяльності шляхом задоволення всіх потреб клієнтів в сфері будівництва в місті Кропивницькому та області, розширення сфер діяльності та виходу на нові

ринки. Підвищення впізнаваності бренду ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» та загалом стати комплексним постачальником будівельних матеріалів та послуг в Україні.

Метою ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» є довгостроковий розвиток та стійкість підприємництва на ринку, а також створення сприятливих умов для роботи та розвитку персоналу будівельного підприємства. В цілому, зробити позитивний вплив на розвиток будівельної галузі в Україні.

Основні види діяльності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» представлені у вигляді таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Основні види діяльності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА»

Вид діяльності	Опис
1) Виготовлення виробів із бетону для будівництва	Виробництво та продаж бетонних блоків, плит, перемичок, інших бетонних виробів для будівництва.
2) Виготовлення виробів із гіпсу для будівництва	Виробництво та продаж гіпсових блоків, плит, перегородок, інших гіпсових виробів для будівництва.
3) Виробництво бетонних розчинів, готових для використання	Виробництво та продаж бетонних розчинів різних марок для будівельних робіт.
4) Виробництво будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій	Виробництво та продаж будівельних металевих конструкцій, таких як арматура, швелери, балки, інші металеві вироби для будівництва.
5) Діяльність рекламних агентств	Розміщення реклами на різних носіях, розробка рекламних кампаній, надання інших рекламних послуг.
6) Надання в оренду вантажних автомобілів	Надання в оренду вантажних автомобілів для перевезення будівельних матеріалів та інших вантажів.

Джерело: сформоване автором

ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» володіє значним майном, яке поділяється на три категорії:

1. Виробничі фонди: це активи, які безпосередньо використовуються для виробництва товарів та послуг.
2. Невиробничі фонди: це активи, які не використовуються напряму у виробництві, але необхідні для забезпечення його функціонування.
3. Інші цінності: це активи, які не належать до виробничих чи невичобничих фондів, але мають значну вартість.

Вартість всіх цих активів відображається у бухгалтерському балансі ТОВ «МЕГАБУД-ЮА», який є офіційним документом, що підтверджує фінансовий стан компанії.

Розмір статутного капіталу становить 100 000.00 грн. ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» отримує прибуток від своєї господарської діяльності. Оскільки ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» має лише одного засновника, то питання про розподіл часток статутного капіталу не виникає. Єдиним власником ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» є ТОВ «СКАЙФРІ», яке володіє 100% часткою статутного капіталу. Зміна розміру частки або введення нових учасників до ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» можлива лише за рішенням ТОВ «СКАЙФРІ».

З цього прибутку спершу покриваються всі витрати, пов'язані з виробництвом продукції або послуг, а також витрати на оплату праці працівників. Після вирахування цих витрат залишається чистий прибуток, з якого сплачуються податки та інші обов'язкові платежі, передбачені законодавством. Також з чистого прибутку можуть сплачуватися відсотки по кредитах, отриманих від банків, та по облігаціях, випущених ТОВ «МЕГАБУД-ЮА».

Це означає, що після того, як ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» виконає всі свої фінансові зобов'язання перед державою та іншими кредиторами, що залишився прибуток буде розподілений серед його власників.

Розподіл прибутку ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» здійснюється різними способами:

1. Засновники можуть отримувати дивіденди, які є часткою прибутку, що розподіляється компанією. Розмір дивідендів зазвичай визначається пропорційно частці кожного засновника у статутному капіталі.

2. Частина прибутку реінвестована в розвиток ТОВ «МЕГАБУД-ЮА». Це може бути використано для фінансування нових проектів, розширення бізнесу або оновлення обладнання.
3. ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» виплачує бонуси своїм працівникам за їхню роботу. Це може бути стимулом для підвищення продуктивності та мотивації персоналу.

Система управління ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» складається з двох рівнів:

- 1) Вищим органом управління є Загальні збори учасників.

Склад: Засновники ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» або їхні уповноважені представники.

Функції, які виконує вищий орган управління:

- Найвища влада в ТОВ «МЕГАБУД-ЮА».
- Приймає рішення з найважливіших питань діяльності компанії, таких як: зміна статутного капіталу, затвердження статуту, призначення та звільнення директора, виплата дивідендів, ліквідація або реорганізація ТОВ «МЕГАБУД-ЮА».

Порядок роботи: Загальні збори учасників скликаються не рідше одного разу на рік. Рішення приймаються більшістю голосів учасників, присутніх на зборах.

- 2) Виконавчий орган управління:

Наразі директором ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» є: Ільїн Ігор Борисович.

Функції, які виконує діючий керівник підприємства ТОВ «МЕГАБУД-ЮА»: здійснює поточне керівництво діяльністю, діє в межах повноважень, наданих йому статутом та рішеннями Загальних зборів учасників. Несе відповідальність перед Загальними зборами учасників за свою роботу.

- 3) Орган самоврядування трудового колективу підприємства є Збори трудового колективу.

Функції трудового колективу на зборах:

- Аналізує та приймає рішення щодо проекту колективної угоди.
- Володіє повноваженнями щодо самоврядування трудового колективу.

- Розробляє та затверджує систему соціальних пілг для працівників ТОВ «МЕГАБУД-ЮА».

Порядок роботи: Збори трудового колективу скликаються не рідше одного разу на рік. Рішення приймаються більшістю голосів присутніх на зборах.

Інформацію про основних конкурентів ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» в м. Кропивницький та характеристику їх діяльності можна знайти в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Аналіз конкурентного середовища ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» у місті Кропивницький

Назва підприємства	Характеристика діяльності
ТОВ "МОНОЛІТ-РРА"	Провідне підприємство на ринку Кіровоградщини в сфері виробництва і реалізації товарного бетону. Основні завдання — продаж, доставка замовленого товару (бетону та розчинів) за оптимальними цінами та високою якістю.
ТОВ «ЗАЛІЗОБЕТОННІ ВИРОБИ М-400»	Сучасне підприємство, що спеціалізується на виробництві якісних залізобетонних виробів. Підприємство відоме своєчасним виконанням великих будівельних проектів та наданням високоякісних послуг. Також займається наданням в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна та вантажних автомобілі
ТОВ "Стройспектр"	Задовольняє потреби клієнтів виробами з бетону, а також бетоном високої якості для проведення будівельних робіт різного об'єму і складності. Здійснює доставку сировини і матеріалів з різних регіонів України

Джерело: узагальнено автором

Враховуючи багатогранність діяльності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА», його конкурентами виступають компанії з різних галузей.

Ефективне кадрове забезпечення є невід'ємною частиною успіху будівельного підприємства. Для аналізу ефективності роботи кадрової служби та загальної динаміки розвитку персоналу підприємства ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» використовується таблиця 2.3.

Таблиця 2.3 – Кадрове забезпечення діяльності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» та його аналіз за 2019-2023 рр.

Показник	Одиниці виміру	Роки					Абсолютне відхилення (+/-), (7-3)
1	2	3	4	5	6	7	8
		2019	2020	2021	2022	2023	
Фонд оплати праці усіх працівників	Тис.грн.	1292,4	897,2	1174,1	1492,4	1627,4	+335
Сума податку з доходів фізичних осіб, що відрахована з фонду оплати праці усіх працівників (крім тимчасової непрацездатності)	Тис.грн.	230,4	189,4	210,1	268,4	292,4	+62
Середньооблікова кількість штатних працівників	Осіб	10	10	9	10	8	-
Кількість відпрацьованого робочого часу штатними працівниками	люд.год	21153	22415	20383	23168	20759	-2394
Фонд оплати праці штатних працівників	люд.год	954,8	1146,5	936,3	1230,5	963,8	+9

Джерело: складено та розраховано на основі форми № 1-ПВ «Звіт з праці» за 2019-2023 рр.

Проаналізувавши дані таблиці 2.2, потрібно звернути увагу на показники фондів оплати праці усіх працівників товариства та його штатних працівників. Ми бачимо перший показник зменшення відбулося тільки у 2021 році, в показнику фонду оплати праці штатних працівників за п'ять років дослідження, відбувалося збільшення у 2019 та 2022 роках. Стрімке зменшення відбулося у 2021 році. Зміна наведених даних пов'язана з скороченням середньооблікової кількості штатних працівників у 2021 та 2023 роках. У період з 2019 року по 2023 рік фонд оплати праці усіх працівників збільшився на 335 тис. грн, а фонд оплати праці штатних працівників – на 9 тис. грн.

Для наочного представлення динаміки фонду оплати праці ТОВ «МЕГАБУД-ЮВ» за протягом 2018-2022 рр., пропонуємо ознайомитися з даними, представленими у вигляді рисунку 2.1.

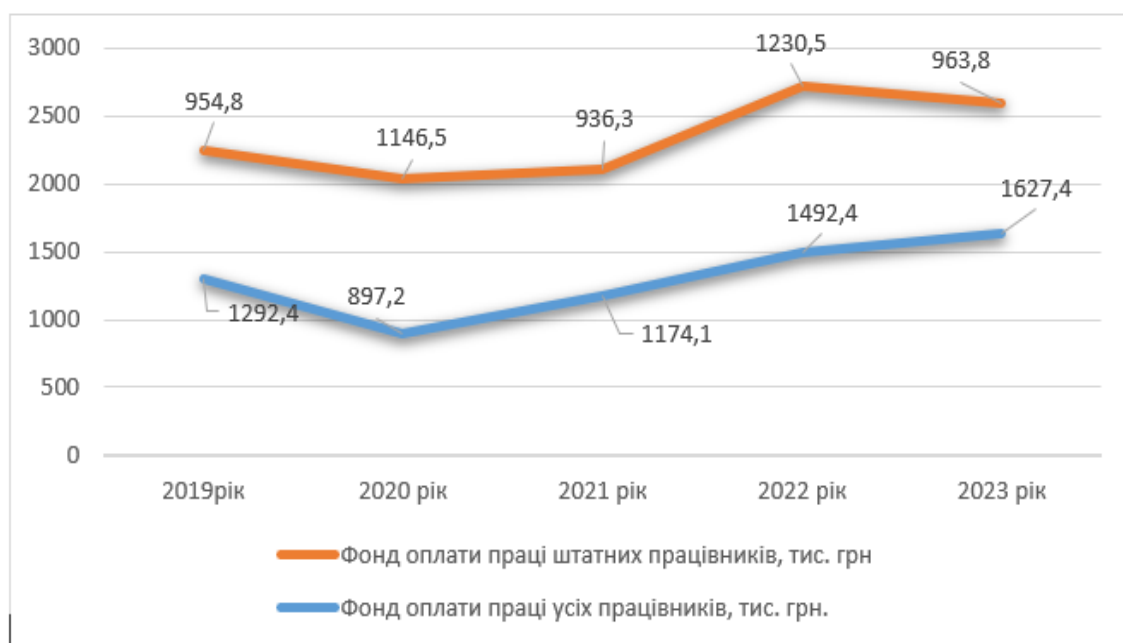

Рисунок 2.1 – Аналіз динаміки фонду оплати праці в ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» за 2018-2022 рр. (тис. грн)

Джерело: побудовано на основі форми № 1-ПВ «Звіт з праці» за 2019-2023 рр.

Що стосується показника середньооблікової кількості штатних працівників: цей показник зменшився з 10 осіб у 2019-2021 рр. до 8 осіб у 2023 році. Різке зменшення пов'язано з воєнним станом в країні, та з еміграцією населення.

Зміни у середньообліковій чисельності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» за 2019-2023 рр. візуалізовано на рисунку 2.2.

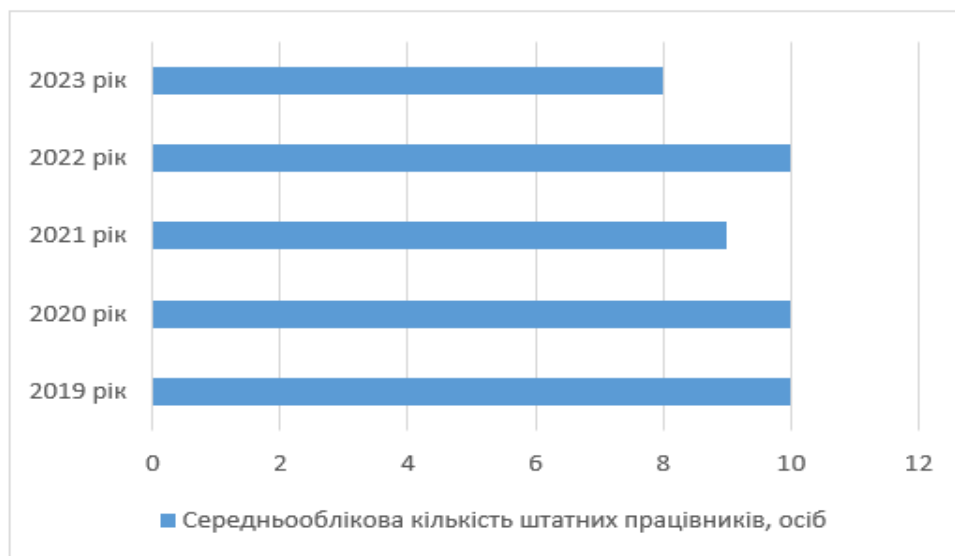

Рисунок 2.2 – Динаміка зміни середньооблікової чисельності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» за 2019-2023 рр.

Джерело: побудовано на основі даних форми № 1-ПВ «Звіт з праці» за 2019-2023 рр.

Важливим показником, який слід врахувати при аналізі діяльності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА», є кількість відпрацьованого робочого часу штатними працівниками. Цей показник зменшився з 21153 люд.-год у 2019 році до 20759 люд.-год у 2023 році. Для кращого розуміння динаміки кількості відпрацьованого робочого часу штатними працівниками ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» протягом 2019-2023 рр. рекомендуємо ознайомитися з рисунком 2.3.

Рисунок 2.3 – Зміна кількості відпрацьованого робочого часу штатними працівниками ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» впродовж 2019-2023 рр.

Джерело: побудовано на основі даних форми № 1-ПВ «Звіт з праці» за 2019-2023 рр.

Підсумовуючи вищезгадане щодо діяльності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» зауважимо, що це будівельне підприємство, але воно спеціалізується не тільки на одній господарській сфері. Такі показники, як фонд оплати праці та фонд оплати праці штатних працівників зросли, впродовж періоду 2019-2023 років. У 2023 році фонд оплати праці штатних працівників зріс до 963,8 тис. грн., що на 9 тис. грн. більше, ніж у 2019 році. Зменшилися показники чисельності персоналу та фонду оплати праці. Зменшення чисельності працівників та відпрацьованого часу може бути пов'язане з автоматизацією виробничих процесів, сезонністю роботи або іншими факторами. Результати діяльності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» дають підстави для оптимістичного прогнозу щодо майбутнього розвитку підприємства.

2.2. Аналіз основних фінансово-економічних показників ТОВ «МЕГАБУД-ЮА»

Оцінка фінансового стану підприємства не може ґрунтуватися на одному, навіть найважливішому, показнику. Для об'єктивної оцінки необхідна система показників, які комплексно й детально характеризують його господарське становище, адже саме вони формуються в процесі всієї виробничо-господарської діяльності. Для детальної та комплексної оцінки фінансово-господарського стану ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» будуть розраховані та проаналізовані наступні показники: показники майнового стану підприємства; показники ліквідності досліджуваного об'єкта; показники рентабельності; фінансової стійкості підприємства та показники ділової активності.

Показники майнового стану характеризують актуальну наявність та структуру активів, зобов'язань та власного капіталу підприємства на певний момент часу. Їх використовують для оцінки фінансової стійкості, ліквідності, рентабельності та інших аспектів фінансового аналізу підприємства.

Для аналізу даного показника, ми використали дані з фінансової звітності підприємства Форми № 1-мс «Баланс підприємства» таблиця 2.4.

Таблиця 2.4 – Детальний огляд майнового стану: активів балансу та джерел його формування ТОВ «МЕГАБУД-ЮА»

Показники Актив	Роки дослідження					Абсолют- не відхилення %(6-2)
	2019	2020	2021	2022	2023	
1	2	3	4	5	6	7
1.Необоротні активи						
Основні засоби	148,5	398,4	420,5	405,6	398,8	250,3
Первісна вартість	215,1	813,6	832,3	837,5	839,5	624,4
Знос	(66,6)	(415,2)	(411,8)	(431,9)	(440,7)	374,1
Інші необоротні активи	-	-	-	-	-	-
2.Оборотні активи						
Запаси	415,6	1112,3	1238,0	515,6	490,5	74,9
Поточна дебіторська заборгованість	581,0	948,3	1057,0	317,7	301,6	-279,4
Гроші та їх еквіваленти	64,5	139,8	70,0	361,9	322,4	257,9
Інші оборотні активи	9,5	16,6	19,8	7,4	8,6	-0,9
Баланс	1219,1	2615,4	2805,3	1608,2	1521,9	302,8

Джерело: побудовано на основі даних форми № 1-мс «Баланс» за 2019-2023 рр.

Оборотність активів – це важливий показник ділової активності, який дозволяє оцінити, наскільки ефективно компанія використовує свої активи для генерування виручки. Він розраховується як співвідношення виручки до середньорічної суми активів. Також, до складу показників ділової активності належать коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, коефіцієнт оборотності власного капіталу.

Оборотність активів (ресурсовіддачу) розраховується за допомогою формули 2.1:

$$P = \Phi. \text{ № 2, р. 2000} / \Phi. \text{ № 1, р. 1300} \quad (2.1)$$

Результати розрахунку:

2019 рік: $978,9 / 1219,1 = 0,80$;

2020 рік: $3116,7 / 2615,4 = 1,19$;

2021 рік: $1456,2 / 2805,3 = 0,52$;

2022 рік: $2105,8 / 1608,2 = 1,31$;

2023 рік: $1758,7 / 1521,9 = 1,15$.

Аналізуючи даний показник оборотності активів (ресурсовіддача) відбулося зростання від 0,80 у 2019 році до 1,15 у 20231 році. Це означає, що підприємство ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» стає ефективнішим у використанні своїх активів, та має більшу ліквідність. Швидкий оборот активів може свідчити про те, що підприємство ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» використовує свої активи більш агресивно. Це може призвести до більшого ризику, але й до більшого потенційного прибутку.

Для оцінки ефективності використання основних фондів підприємства використовуються такий ключовий показник, як фондovіддача основних фондів. Цей показник визначається як співвідношення обсягу виробленої продукції до середньої вартості основних виробничих фондів за звітний період. Високе значення фондovіддачі свідчить про те, що підприємство використовує свої основні фонди ефективно, генеруючи більше продукції з меншими витратами.

Для розрахунку показника фондovіддача основних фондів використовуємо дану формулу 2.2:

$$\Phi_{of} = \Phi. \text{ №2, р. 2000} / \Phi. \text{ №1, р.1010} \quad (2.2)$$

Результати розрахунку:

2019 рік: $1070,6 / 148,5 = 7.2$;

2020 рік: $2217,0 / 398,4 = 5.6$;

2021 рік: $2384,8 / 420,5 = 5,7$;

2022 рік: $1202,6 / 405,6 = 3,0$;

2023 рік: $1758,7 / 398,8 = 4,4$.

Проаналізувавши значення обчисленого показника фондівдачі, можемо зробити висновок, що в періоді з 2019 по 2023 роки відбулося зменшення даного показника (з 7,2 у 2019 році до 4,4 у 2023 році). Це свідчить про те, що частина основних фондів не використовується для виробництва продукції, що призводить до простою та зниження загальної ефективності, або наприклад, воно може бути наслідком цілеспрямованої політики підприємства ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» спрямованої на оновлення основних фондів, що в перспективі призведе до підвищення їхньої продуктивності та ефективності.

Оцінка майнового стану також складається з таких показників:

1. Аналіз ліквідності підприємства, що означає спроможність підприємства своєчасно та в повному обсязі розраховуватися за своїми зобов'язаннями, тобто його платоспроможність.
2. Аналіз фінансової стійкості характеризується таким станом фінансових ресурсів, який не лише відповідає поточним потребам розвитку, але й гарантує його стійкість у майбутньому. Це досягається за рахунок збалансованості активів та пасивів, оптимальної структури капіталу, ефективного використання фінансових інструментів та постійного моніторингу фінансового стану.
3. Аналіз рентабельності визначає ефективність використання активів. Підприємство вважається рентабельним, якщо воно не лише покриває свої витрати за рахунок продажу продукції, робіт чи послуг, але й отримує прибуток, достатній для його нормального функціонування та розвитку.

Для оцінки групи показників, наведених вище нам потрібна таблиця 2.5. огляд майнового стану пасивів балансу.

До групи показників ліквідності належать коефіцієнти: поточної ліквідності (покриття), швидкої ліквідності абсолютної ліквідності та співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості.

Таблиця 2.5 – Детальний аналіз майнового стану: джерела формування та структура пасивів ТОВ «МЕГАБУД-ЮА»

Показники Пасив	Роки дослідження					Абсолют- не відхилення %(6-2)
	2019	2020	2021	2022	2023	
1	2	3	4	5	6	7
1.Власний капітал						
Капітал	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0
Нерозподілений прибуток	55,4	59,2	64,0	77,0	81,5	26,1
Неоплачений капітал	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)
2.Довгостроков і зобов'язання і забезпечення	-	-	-	-	-	-
3. Поточні зобов'язання						
Короткострокові кредити банків	378,8	-	-	91,7	80,6	-298,2
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	646,4	2235,0	2375,8	1023,2	977,5	331,1
Розрахунками з бюджетом	1,1	3,8	4,6	2,9	1,7	0,6
Розрахунками з оплати праці	2,5	14,7	3,6	2,0	1,3	-1,2
Інші поточні зобов'язання	34,9	202,7	257,3	311,4	279,3	244,4
Баланс	1219,1	2615,4	2805,3	1608,2	1521,9	302,8

Джерело: побудовано на основі даних форми № 1-мс«Баланс» за 2019-2023 рр.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності) – це один з найважливіших показників фінансового стану підприємства, який характеризує його здатність негайно погасити короткострокові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів, тому в нашій роботі проаналізуємо детальніше цей показник.

Для визначення показника абсолютної ліквідності скористаємося такою формулою 2.3:

$$K_{abc} = \Phi. 1, p. 1165 / \Phi. 1, p. 1695 \quad (2.3)$$

Результати розрахунку:

2019 рік: $64,5 / 1063,7 = 0,061$;

2020 рік: $139,8 / 2456,2 = 0,057$;

2021 рік: $70,0 / 2641,3 = 0,027$;

2022 рік: $361,9 / 1431,2 = 0,253$;

2023 рік: $322,4 / 1340,4 = 0,240$.

Щодо показника абсолютної ліквідності за розрахунками бачимо, що відбулося зростання названого коефіцієнта, який у 2019 році дорівнював 0,061, натомість у 2023 він суттєво підвищився і дорівнював 0,240. Нормативним значенням коефіцієнта абсолютної ліквідності вважається 0,2-0,5. Це означає, що підприємство ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» ефективно використовує свої найліквідніші активи, генеруючи з них дохід.

Перейдемо до розгляду наступної групи показників, а саме, показників фінансової стійкості підприємства. Вони складаються з таких коефіцієнтів: забезпеченості власними оборотними коштами, маневреності власних обігових коштів, коефіцієнт автономії та коефіцієнт фінансової стійкості.

Ключовий показник фінансового стану підприємства є коефіцієнт автономії (фінансової незалежності) показує, яку частку своїх активів підприємство фінансує за рахунок власних коштів, а не за рахунок боргів.

Коефіцієнт автономії розраховуємо за допомогою формули 2.4:

$$K_a = \Phi. \text{ № } 1, p. 1495 / \Phi. \text{ № } 1, p. 1900 \quad (2.4)$$

Результати розрахунку:

2019 рік: $155,4 / 1219,1 = 0,13$;

2020 рік: $159,2 / 2615,4 = 0,06$;

2021 рік: $164,0 / 2805,3 = 0,06$;

2022 рік: $177,0 / 1608,2 = 0,11$;

2023 рік: $181,5 / 1521,9 = 0,12$.

Коефіцієнт автономії ТОВ «МЕГАБУД-ЮА», що відображає ступінь незалежності компанії від зовнішніх джерел фінансування, протягом 2019-2023

років мав мінливий характер, коливаючись від 0,13 у 2019 році до 0,06 у 2020 та 2021 роках та знову зростаючи до 0,11 у 2022 році і у 2023 році становить 0,12.

Мінливий характер коефіцієнту автономії означає, що його значення протягом певного періоду змінюється. Ці зміни можуть бути як позитивними, так і негативними. Позитивні зміни даного коефіцієнта свідчать про те, що підприємство ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» стає більш фінансово стійким. Негативні зміни свідчать про те, що підприємство стає більш залежним від зовнішніх джерел фінансування.

Проаналізуємо наступну групу показників рентабельності, яка складається з: рентабельності капіталу (активів), рентабельності власного капіталу, рентабельності реалізованої продукції, періоду окупності капіталу, рентабельності виробничих фондів.

Рентабельність власного капіталу (РВК) – цей показник дає уявлення про те, наскільки ефективно використовується власний капітал підприємства, а також характеризує ефективність використання власних коштів. Він показує, скільки прибутку отримує компанія на кожну гривню залучених власних коштів.

Показник рентабельності власного капіталу визначаємо за допомогою формули 2.5:

$$P_{\text{вк}} = \Phi. 2, \text{ р.} 2350 / \Phi. 1, \text{ р.} 1495 \quad (2.5)$$

Результати розрахунку:

2019 рік: $25,9 / 155,4 = 0,17$;

2020 рік: $113,5 / 159,2 = 0,71$;

2021 рік: $111,1 / 164,0 = 0,68$;

2022 рік: $6,1 / 177,0 = 0,03$;

2023 рік: $11,1 / 181,5 = 0,06$.

Відносно показника рентабельності власного капіталу ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» в результаті, можемо спостерігати динаміку спаду у 2019 та 2023 роках, тоді як у 2020-2021 відзначалась значно більшою величиною 0,71 та 0,68 становить.

На основі проведеного аналізу фінансових показників ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» за 2019-2023 роки можна підсумувати діяльність товариства та відобразити його у вигляді таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Фінансово-економічний аналіз: основні висновки

Назва показника	2019	2020	2021	2022	2023
1	2	3	4	5	6
Показники ліквідності (Іл)					
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,01	0,90	0,90	0,84	0,83
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,62	0,45	0,43	0,48	0,47
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,061	0,057	0,027	0,253	0,240
Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	0,55	0,39	0,40	0,22	0,23
Показники фінансової стійкості (Іф)					
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами	0,01	-0,11	-0,11	-0,19	-0,19
Коефіцієнт маневреності власних обігових коштів	9,35	-0,58	-0,27	-1,58	-1,48
Коефіцієнт автономії	0,13	0,06	0,06	0,11	0,12
Показники ділової активності (Іа)					
Оборотність активів (ресурсовіддача)	0,80	1,19	0,52	1,31	1,15
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	1,68	3,29	1,38	6,63	5,83
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,92	1,27	0,55	1,47	1,31
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	6,3	19,6	8,9	11,9	9,7
Показники рентабельності (Ір)					
Рентабельність капіталу (активів)	0,021	0,043	0,040	0,004	0,007
Рентабельність власного капіталу	0,17	0,71	0,68	0,03	0,06
Рентабельність реалізованої продукції	0,026	0,036	0,076	0,003	0,006
Період окупності капіталу	47,1	23,0	25,3	263,6	137,1

Джерело: розраховане автором із використанням [8]

Загалом ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» демонструє позитивну динаміку в деяких аспектах свого фінансового стану, таких як зростання оборотності активів та ліквідності. Однак зниження рентабельності власного капіталу та мінливий характер показника автономії потребують подальшого аналізу та прийняття відповідних заходів.

2.3. Оцінка стану та виявлення проблем інформаційного забезпечення в умовах невизначеності

В умовах невизначеності, коли доступ до інформації обмежений, а дані не завжди точні або актуальні, оцінка стану та виявлення проблем інформаційного забезпечення стає особливо важливим завданням. Розвиток успішної будівельної діяльності вимагає існування відповідної інформаційної бази. Інформаційне забезпечення – це багатогранна система, що об'єднує інформаційні ресурси, технології, технічні засоби та програмне забезпечення. Ефективність інформаційного забезпечення залежить від злагодженої роботи всіх його компонентів та учасників будівельного ринку, адже від їх співпраці залежить наскільки якісною буде передача інформації на підприємстві. Інформація про учасників будівельного ринку представлена на рисунку 2.4.

Рисунок 2.4 – Учасники будівельного ринку

Джерело: систематизовано автором [3]

Якість інформації – це не просто формальність, а ключовий фактор, що визначає її цінність та ефективність. Інформація, яка не відповідає певним

вимогам, може призвести до прийняття помилкових рішень, втрати часу та ресурсів, а також до інших негативних наслідків. Тому важливо чітко визначити та чітко дотримуватися вимог до якості інформації.

Розглянемо якою повинна бути інформація, відштовхуючись від конкретних критеріїв якості інформації. Інформація повинна бути повною, тобто охоплювати всі аспекти теми, що розглядається. Вона повинна бути достовірною, тобто відповідати дійсності та ґрунтуватися на перевірених джерелах. Інформація повинна бути оперативною, тобто надаватися своєчасно, без затримок. Важливо уникати невикористовуваних відомостей і шуму, тобто інформації, яка не є актуальною або не несе корисної цінності. Інформація повинна бути прозорою, тобто зрозумілою, чітко викладеною та доступною для сприйняття. Важливо регулярно оновлювати інформацію, щоб вона завжди відповідала дійсному стану речей, а також не менш важливо дотримуватися заходів, щодо запобігання кібератак, витоку даних та інших загроз.

Для того, щоб зробити аналіз інформаційного забезпечення підприємства ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» потрібна загальна оцінка стану показників інформаційного забезпечення даного підприємства, а також оцінка стану сильних та слабких сторін інформаційного забезпечення будівельного підприємства в умовах які, диктує невизначеність.

За допомогою формул 1.1-1.5 та методики оцінки стану інформаційного забезпечення підприємства, описаної у підпункті 1.3 цієї кваліфікаційної роботи, проведено розрахунок показників інформаційної забезпеченості.

Розрахуємо коефіцієнт своєчасності надання інформації для оцінки стану показників якості та безпеки інформації ($K_{с.н.ін.}$):

$$K_{с.н.ін.} = \frac{100\%}{80\%} = 0,8$$

Якщо $K_{с.н.ін.} = 1$, це означає, що вся необхідна інформація надається особам, що приймають рішення, своєчасно.

Якщо $K_{с.н.ін.} < 1$, це означає, що не вся необхідна інформація надається особам, що приймають рішення, своєчасно.

За розрахунками, можемо стверджувати що на будівельному підприємстві ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» 80% необхідної інформації надається особам, що приймають рішення, своєчасно.

Для зрозумілості методів, за якими визначають обсяг інформації своєчасно наданої особам, що приймають рішення, покажемо їх у вигляді таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Аналіз методів своєчасності надання інформації для ТОВ «МЕГАБУД-ЮА»

Метод	Обсяг інформації, що надається своєчасно (Іс.н.), %	Обсяг інформації, необхідної для прийняття обґрунтованого рішення (Інеоб.), %	Коефіцієнт своєчасності надання інформації (Кс.н.ін.)
Аналіз даних	75	100	0,75
Опитування	82	95	0,86
Експертна оцінка	80	90	0,89

Джерело: розраховане автором із використанням [1].

Загалом, можна зробити висновок, що інформація в ТОВ "МЕГАБУД-ЮА" надається особам, що приймають рішення, з достатньою своєчасністю.

Наступним спробуємо розрахувати коефіцієнт надійності інформації ($K_{н.ін.}$):

$$K_{н.ін.} = \frac{90\%}{100\%} = 0.9.$$

Це означає, що за на підприємстві ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» 90% інформації, що надається, є надійною.

Коефіцієнт суперечливості інформації ($K_{с.ін.}$):

$$K_{с.ін.} = \frac{80\%}{0,7} = 1.14.$$

Результати обчислення свідчать, що інформація, яка надається на підприємстві ТОВ «МЕГАБУД-ЮА», є дещо суперечливою.

Якщо $K_{с.ін.} = 1$, це означає, що вся інформація, що надається, є суперечливою.

Якщо $K_{с.ін.} < 1$, це означає, що інформація, що надається, є несуперечливою.

Наявність дещо суперечливої інформації на підприємстві ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» може мати як негативні, так і позитивні наслідки.

Негативні наслідки: Суперечлива інформація може призвести до того, що керівники підприємства прийматимуть неправильні рішення, ґрунтуючись на неточних або неповних даних. Суперечлива інформація може призвести до збільшення витрат, оскільки керівники можуть витрачати час і ресурси на те, щоб з'ясувати, яка інформація є правильною.

Позитивні наслідки: Суперечлива інформація може спонукати керівників до критичного мислення та аналізу інформації з різних джерел, перш ніж формувати власну думку.

Коефіцієнт розрахунку точності інформації ($K_{т.ін.}$) – це показник, який характеризує, наскільки інформація, що надається, є точною:

$$K_{т.ін.} = \frac{70\%}{90\%} = 0.78.$$

За результатами розрахунку спостерігаємо, що інформація, яка надається на підприємстві ТОВ «МЕГАБУД-ЮА», є досить точною. Це свідчить про те, що більшість інформації є релевантною та достовірною.

Коефіцієнт оцінки повноти інформації для прийняття рішень ($K_{п.ін.}$):

$$K_{п.ін.} = \frac{65\%}{80\%} = 0.81.$$

Якщо $K_{п.ін.} = 1$, це означає, що вся необхідна інформація для прийняття рішень доступна особам, що приймають рішення.

Якщо $K_{п.ін.} < 1$, це означає, що інформація для прийняття рішень не є повною.

Дані отримані в результаті розрахунку означають, що інформація, яка надається на підприємстві ТОВ «МЕГАБУД-ЮА», є досить повною, але може

бути й кращою. Важливо також регулярно переглядати та оновлювати значення $K_{п.ін.}$, щоб воно відповідало поточним умовам.

Отже, аналіз основних показників інформаційного забезпечення підприємства ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» дозволив нам зробити такі висновки:

Сильні сторони інформаційного забезпечення підприємства ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» це: переважно точна та надійна інформація, а також доступність до необхідної інформації.

Інформаційне забезпечення будівельного підприємства має певні слабкі сторони, пов'язані з наявністю суперечливої інформації та неповної в деяких випадках, а також інформація надається не завжди вчасно. Деяка суперечлива інформація, що може призвести до проблем з прийняттям рішень. Неповна інформація іноді може обмежувати можливості для прийняття оптимальних рішень.

Проаналізувавши надану інформацію, щодо інформаційного забезпечення на підприємстві ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» в умовах невизначеності, було виявлено ряд проблем:

1. Дані ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» не оновлюються належним чином через надання суперечливої інформації, також є проблеми з комунікацією в межах та за межами підприємства.
2. Інформація є суперечливою з різних джерел, що призводить до плутанини та ускладнення прийняття рішень.
3. Деяка інформація є недоступною або не надається в повному обсязі, що може призвести до прийняття необґрунтованих рішень.
4. Інформацію отримуються несвоєчасно, це є ознакою того, що існують проблеми з системами зв'язку або з координацією роботи між різними відділами.
5. Нечітка організація та відсутність правил доступу до даних призводить до того, що інформація може бути доступна без авторизації.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

3.1. Розробка пропозицій щодо удосконалення інформаційного забезпечення функціонування підприємства ТОВ «МЕГАБУД-ЮА»

Будівельна галузь України демонструє динамічний розвиток, що супроводжується зростанням кількості компаній на ринку, які пропонують широкий спектр послуг у цій сфері. Одним із яскравих представників цього ринку є ТОВ «МЕГАБУД-ЮА», яке володіє власним інформаційним забезпеченням. Однак при аналізі діяльності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» було виявлено ряд проблем, які потребують пропозицій щодо удосконалення інформаційного забезпечення.

Сучасні інформаційні системи (ІС) виходять далеко за межі простого збору та зберігання даних, відкриваючи перед підприємствами безліч нових можливостей для вдосконалення інформаційного забезпечення. ІС стають потужним інструментом, що забезпечує всебічний контроль та аналітику бізнес-процесів.

Зростання та динамічний розвиток будь-якого підприємства неминуче призводять до збільшення обсягів інформації, що потребує ефективного зберігання та керування. Ця проблема актуальна не лише для масштабних корпорацій, а й для невеликих підприємств, адже навіть ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» генерує значні потоки даних.

Існує дієве рішення – впровадження PDM-системи (Product Data Management). PDM-система – це універсальний інструмент, який дозволяє централізовано зберігати, організовувати та контролювати всі дані, пов'язані з продукцією підприємства.

Щодня компанії створюють величезні обсяги інформації, що робить її

управління та обмін неабияким викликом. Глобалізація лише погіршує ситуацію, адже співпраця з партнерами з різних країн потребує безперервного обміну інформацією. Необхідно знайти спосіб зробити дані доступними для всіх учасників процесу, незалежно від їхнього місцезнаходження та використовуюваного програмного забезпечення. PDM-система – це інноваційне рішення, яке може допомогти не лише централізовано зберегти дані, але й автоматично конвертувати їх у єдиний формат, доступний для всіх користувачів. Дана система, чудове рішення для подолання проблеми доступності та повноти інформаційного забезпечення на підприємстві ТОВ «МЕГАБУД-ЮА». Рисунок 3.1. наочно демонструє ключові переваги впровадження PDM-системи в роботу підприємства.

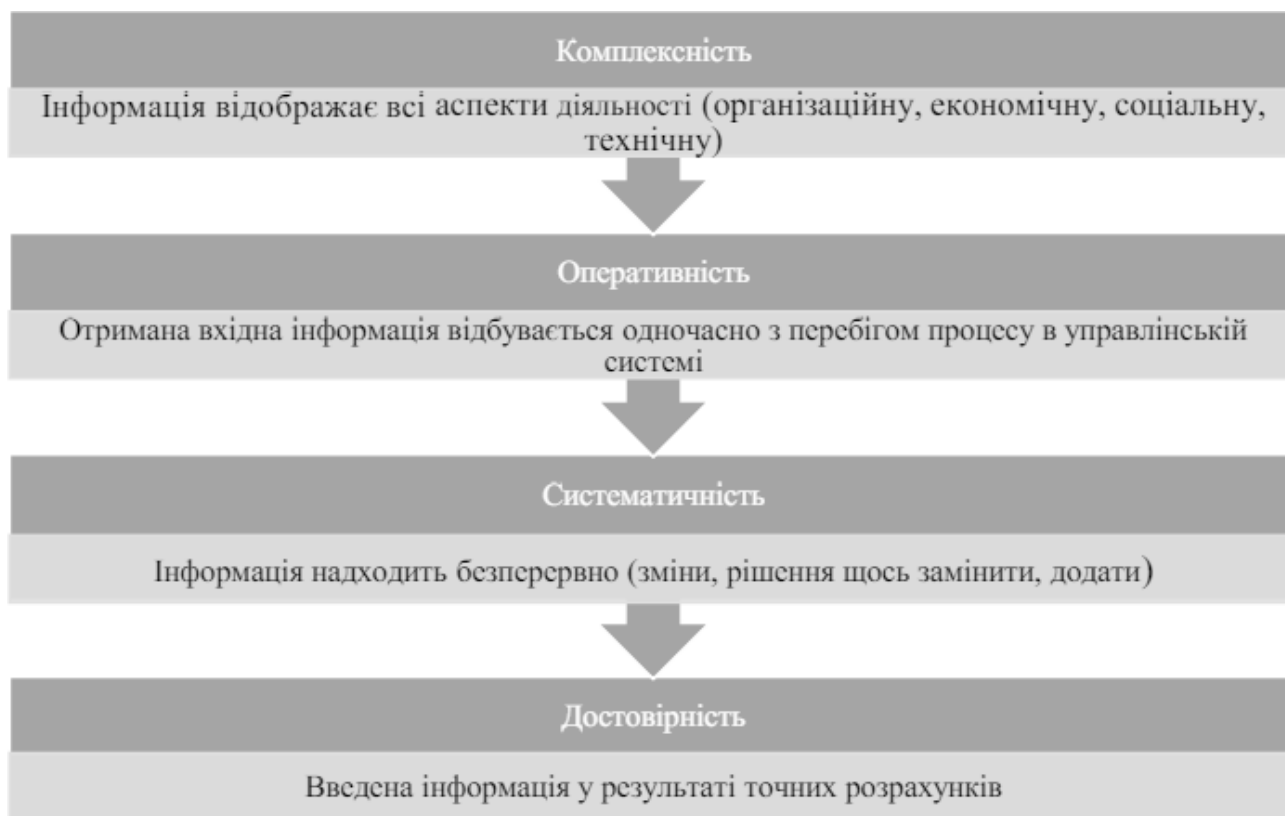

Рисунок 3.1 – Ключові переваги впровадження PDM-системи в роботу підприємства

Джерело: систематизовано автором [4]

Рисунок 3.1 наочно демонструє, як впровадження PDM-системи в ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» може істотно покращити управління інформацією на

підприємстві.

PDM-система створює єдине місце для зберігання всієї інформації, пов'язаної з діяльністю підприємства. Це гарантує, що всі співробітники мають доступ до актуальної інформації, що мінімізує ризик виникнення суперечливостей та помилок.

Завдяки системі контролю версій PDM-системи забезпечується точність та актуальність інформації. Кожна зміна, внесена до даних, чітко відстежується, що гарантує надійність даних.

PDM-система автоматизує багато рутинних завдань, пов'язаних з управлінням даними. Це звільняє час та ресурси співробітників, які вони можуть присвятити більш важливим завданням. Також дозволяє отримувати інформацію безперервно та в режимі реального часу, виключаючи проблему несвоєчасності. На рисунку 3.2. зображено, як завдяки PDM-системі можна автоматизувати низку ключових процесів ТОВ «МЕГАБУД-ЮА».

Рисунок 3.2 – Процеси діяльності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА», які PDM-система може автоматизувати

Джерело: систематизовано автором [2]

Впровадження електронного документообігу в ТОВ «МЕГАБУД» – це значний крок до оптимізації та підвищення ефективності роботи підприємства. Ця система дозволяє трансформувати традиційний документообіг, заснований на паперових носіях, у сучасну цифрову систему, яка пропонує низку переваг:

1) Доступ до інформації:

- Співробітники мають доступ до всіх необхідних документів та завдань в режимі реального часу на екрані комп'ютера.
- Це дозволяє їм ефективно планувати свій робочий день, швидше виконувати поставлені завдання, зменшуючи ризик помилок та затримок.

2) Контроль та аналітика:

- Керівники отримують детальну інформацію про хід виконання всіх бізнес-процесів в режимі реального часу.
- Це дозволяє їм відстежувати виконання замовлень клієнтів, прийом нових співробітників на роботу, поточний стан виконання договорів, взаємодію між різними підрозділами підприємства.
- Завдяки цьому керівники можуть швидше приймати обґрунтовані рішення та підвищувати ефективність роботи всього підприємства.

3) Економія часу та ресурсів:

- Електронний документообіг значно економить час та ресурси, пов'язані з друком, копіюванням, пересиланням та зберіганням паперових документів.
- Це звільняє час та кошти, які можна використати для більш важливих завдань.

4) Покращення комунікації та співпраці:

- Електронний документообіг полегшує комунікацію та співпрацю між різними відділами та співробітниками компанії.
- Це сприяє кращому розумінню загальних цілей та завдань, а також прискорює процес прийняття рішень.

5) Підвищення безпеки та надійності:

- Електронний документообіг забезпечує кращий захист документів від втрати, пошкодження та несанкціонованого доступу.
- Це робить роботу з документами більш безпечною та надійною.

Система PDM захищає інформацію від хакерських атак за допомогою декількох методів:

- Для контролю доступу PDM-системи використовують різні методи аутентифікації для підтвердження особистості користувачів, перш ніж надати їм доступ до інформації. Це може включати в себе імена користувачів і паролі, двофакторну аутентифікацію (2FA) або біометричну аутентифікацію.
- Після аутентифікації користувачам надається доступ лише до тієї інформації, яка їм необхідна для виконання своїх завдань. Це запобігає несанкціонованому доступу до конфіденційної інформації.
- PDM-системи можуть шифрувати дані, що зберігаються та передаються, щоб захистити їх від несанкціонованого доступу.

Також, PDM-система захищає інформаційне забезпечення від кіберзагроз за допомогою таких методів:

Захисні стіни: PDM-системи можуть бути інтегровані з захисними стінами для блокування несанкціонованого доступу до даних.

Антивірусне програмне забезпечення: PDM-системи можуть включати в себе антивірусне програмне забезпечення для захисту даних від вірусів, програм-вимагачів та інших шкідливих програм.

Системи виявлення вторгнень (IDS): IDS можуть використовуватися для виявлення підозрілої активності в PDM-системі, що може свідчити про кібератаки.

Системи запобігання вторгненням (IPS): IPS можуть використовуватися для блокування кібератак, що виявляються IDS.

Завдяки всім вищезазначеним перевагам, PDM-система може значно підвищити загальну продуктивність та ефективність діяльності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА».

В ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» ми розуміємо, що ефективний обмін інформацією є ключовим фактором для успішного виконання будівельних проектів.

PDM-система важлива на початкових етапах проектів будівельної діяльності. По-перше, тому що більшість змін до проекту вносяться саме на початкових етапах. Це пов'язано з тим, що на цьому етапі ще не всі деталі проекту остаточно визначені, і можуть виникнути нові ідеї або вимоги.

По-друге, внесення змін на пізніших стадіях проекту може призвести до значного зростання витрат. PDM-система допомагає мінімізувати кількість змін на пізніх стадіях, завдяки чому ми можемо знизити загальну вартість проекту.

Як PDM-система допоможе ТОВ «МЕГАБУД-ЮА»?

1. Покращить комунікацію та співпрацю між усіма учасниками проекту.
2. Знизить ризик помилок та затримок у проекті.
3. Оптимізує витрати та покращить загальну рентабельність проектів.
4. Забезпечить доступ до точної та актуальної інформації в будь-який час.

ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» також слід розглянути можливість використання хмарних технологій та штучного інтелекту для покращення інформаційного забезпечення. Наприклад, перехід на хмарні сервіси може суттєво зменшити витрати на закупівлю, обслуговування та оновлення ІТ-обладнання. Підприємству не потрібно буде купувати та обслуговувати сервери, програмне забезпечення та інші компоненти ІТ-інфраструктури, адже все це буде доступно в хмарі за підпискою.

Використання хмарних сервісів та онлайн-інструментів для спільної роботи може покращити комунікацію та співпрацю між співробітниками, незалежно від їхнього місцезнаходження. Це може призвести до більш швидкого прийняття рішень, кращої координації роботи та підвищення продуктивності. Хмарні платформи постійно оновлюються новими технологіями та можливостями, до яких підприємства можуть отримати доступ за підпискою. Це може дати їм конкурентну перевагу та допомогти їм

залишатися в курсі останніх тенденцій у своїй галузі.

Багато хмарних провайдерів пропонують високий рівень безпеки даних, це може допомогти захистити конфіденційну інформацію підприємства від кібератак та інших загроз.

Штучний інтелект може автоматизувати рутинні та повторювані завдання, звільняючи час для більш творчої та стратегічної роботи. ШІ також може використовуватися для аналізу даних, прогнозування тенденцій та прийняття кращих управлінських рішень.

Отже, впровадження сучасних інформаційних технологій може стати потужним каталізатором для розвитку та зростання діяльності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА». Важливо ретельно оцінити потреби та можливості підприємства, щоб обрати оптимальні технологічні рішення, які допоможуть йому досягти своїх стратегічних цілей.

3.2. Напрями оцінки ефективності використання інформації в організації

Специфіка інформаційних процесів в системі управління підприємством обумовлює необхідність комплексної оцінки ефективності інформації, що охоплює два напрями:

1. Оцінка з боку виробників інформації: цей напрям зосереджений на якості інформації, що генерується, та її відповідності потребам користувачів. Важливо оцінювати точність, актуальність, повноту, достовірність, доступність та інші характеристики інформації, що створюється.
2. Оцінка з боку споживачів інформації: цей напрям ґрунтується на тому, як інформація використовується для вирішення управлінських завдань. Оцінюється корисність інформації, її вплив на прийняття рішень, а також те, чи сприяє вона досягненню цілей управління.

Важливо зазначити, що обидва напрями оцінки взаємопов'язані, тому що

якісна інформація, створена виробниками, з більшою ймовірністю буде корисною та ефективною для споживачів.

Споживачі, що отримують цінну інформацію, дають виробникам зворотний зв'язок, який допомагає їм покращити якість інформації в майбутньому.

Ефективність процесу створення інформації оцінюється на основі співвідношення витрат на її генерування та публікацію в відповідних джерелах з її цінністю. Це співвідношення відображає, наскільки витрачений час та кошти на створення інформації сприяють її корисності та релевантності для користувачів.

Проведення такої оцінки на підприємстві дозволяє:

1. Виявити джерела, на які витрачаються невиправдано багато ресурсів. Це можуть бути джерела, що генерують інформацію низької якості, неактуальну або не затребувану користувачами.
2. Оптимізувати витрати на створення інформації. Перенаправити ресурси з неефективних джерел на ті, що генерують більш цінну та корисну інформацію.
3. Підвищити загальну ефективність інформаційних процесів. Завдяки кращому розподілу ресурсів та створенню більш якісної інформації.

Для визначення ефективності формування інформації ($E_{фij}$) пропонується використовувати формулу 3.1:

$$E_{фij} = \frac{Ц_j}{B_{фij}}, \quad (3.1)$$

де: $E_{фij}$ – ефективність формування j -го виду інформації (од. /грн);

$Ц_j$ – цінність j -го виду інформації (вимірюється у балах від 0 до 3 залежно від якісних характеристик інформації: своєчасності, релевантності, вірогідності, об'єктивності і повноти;

$B_{фij}$ – витрати на формування j -го виду інформації (грн).

Результати розрахунків на прикладі діяльності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА»: ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» генерує два види інформації звіти про продажі та

маркетингові дослідження. Що стосується звітів про продажі, то цінність дорівнює 2 бали (інформація своєчасна, релевантна, вірогідна, об'єктивна, але не повна), витрати дорівнюють 100 грн. Отже розрахуємо ефективність формування j-го виду інформації:

$$E_{\phi ij} = \frac{2}{100} = 0,02 \text{ од/грн.}$$

Маркетингові дослідження цінність яких дорівнює 3 бали (інформація своєчасна, релевантна, вірогідна, об'єктивна та повна), витрати дорівнюють 200 грн. Розрахувавши ефективність формування j-го виду інформації отримаємо:

$$E_{\phi ij} = \frac{3}{200} = 0,015 \text{ од/грн.}$$

Згідно з розрахунками, звіти про продажі генеруються з більшою ефективністю, ніж маркетингові дослідження.

Більшість інформаційних джерел створюються працівниками підприємства. Тому, витрати на створення інформації можна розрахувати, помноживши час, витрачений на створення інформації одним працівником, на його/її погодинну оплату.

Це пояснюється тим, що час, витрачений на створення неефективної інформації, можна було б використовувати для інших цілей, наприклад, для участі у виробничо-господарському процесі. Втрата такого часу призводить до втрат корисності праці.

Запропонована формула дозволяє оцінити ефективність формування інформації та розробити відповідні управлінські заходи, спрямовані на зниження витрат або підвищення цінності інформації.

Систематична оцінка ефективності формування інформації дає можливість визначити, чи виправдовуються витрати на публікацію даних у джерелах якістю та корисністю інформації для управління підприємством.

Однак, не завжди високоякісна інформація гарантує прийняття ефективних управлінських рішень. Це пов'язано з тим, що на процес прийняття рішень впливає не лише якість інформації, але й людський фактор, а також інші внутрішні та зовнішні фактори, які слід враховувати при роботі з інформацією

на підприємстві.

Для визначення ефективності використання інформації та її перетворення на знання, що сприяє підвищенню ефективності роботи підприємства, пропонується використовувати формулу:

$$E_{vi} = \frac{ДВ_{уп}}{B_{yi}}, \quad (3.2)$$

де: E_{vi} – ефективність використання інформації (од.);

$ДВ_{уп}$ – додана вартість, створена управлінською працею (грн);

B_{yi} – витрати на управління та забезпечення інформацією процесу управління (грн).

Ця формула дозволяє:

1. Оцінити, наскільки ефективно використовується інформація для покращення діяльності підприємства.
2. Визначити, чи виправдовуються витрати на інформаційні ресурси та системи.
3. Ідентифікувати можливості для оптимізації використання інформації.

Розрахуємо ефективність використання інформації (E_{vi}) за даними ТОВ «МЕГАБУД-ЮА»: підприємство витрачає 100000 грн на управління та забезпечення інформацією процесу управління. Завдяки ефективному використанню інформації, управлінська праця створює додану вартість у розмірі 200000 грн. В цьому випадку ефективність використання інформації (E_{vi}) буде:

$$E_{vi} = \frac{200\,000 \text{ грн}}{100\,000 \text{ грн}} = 2 \text{ грн/грн.}$$

Це означає, що на кожен витрачений на інформацію 1 грн, підприємство отримує 2 грн доданої вартості.

Показник ефективності використання інформації дає змогу оцінити не лише результати роботи з інформацією, але й ефективність діяльності управлінського персоналу та обґрунтованість витрат на інформатизацію, адже саме вони сприяють підвищенню продуктивності управлінської праці.

Динаміка цього показника (зміна його значення з часом) може бути як

позитивною, так і негативною, залежно від того, наскільки сильний вплив мають різні фактори на загальний рівень показника.

Для оцінки ефективності використання інформації на підприємстві можна використовувати різні методи:

1. Опитування: опитування працівників, керівників та інших зацікавлених сторін.
2. Аналіз даних: аналіз даних про використання інформаційних систем, генерування та поширення інформації тощо.
3. Інтерв'ю: інтерв'ю з працівниками, керівниками та іншими зацікавленими сторін.
4. Спостереження: спостереження за тим, як працівники використовують інформацію.
5. Експертні оцінки: залучення експертів для оцінки ефективності використання інформації.

Загалом можна підсумувати, що оцінка інформаційних процесів на підприємстві ґрунтується на двох аспектах: виробництво та споживання інформації. Її якість визначається точністю, актуальністю, повнотою, достовірністю, доступністю, корисністю, впливом на прийняття рішень та сприянням досягненню цілей.

Ефективність створення інформації оцінюється співвідношенням витрат на її генерування до цінності. Запропонована формула допомагає виявити неефективні джерела, оптимізувати витрати та підвищити загальну результативність. Використання інформації оцінюється співвідношенням доданої вартості, створеної управлінською працею, до витрат на інформаційні ресурси. Цей показник свідчить про те, чи виправдовуються витрати на інформацію, та дає змогу ідентифікувати можливості для її оптимізації. Систематична оцінка інформаційних процесів та використання запропонованих методів та формул допомагає керівництву підприємства приймати обґрунтовані рішення щодо управління інформаційними ресурсами та покращити загальну ефективність роботи.

ВИСНОВКИ

Кваліфікаційна робота за першим (бакалаврським) рівнем розглядає питання, які пов'язані з інформаційним забезпеченням функціонування організації в умовах невизначеності.

Інформаційне забезпечення це не просто наявність даних, а й безперервний процес, який постачає підприємство необхідною інформацією. Ця інформація дає керівництву чітке уявлення про стан справ, допомагає приймати обґрунтовані рішення, реалізовувати стратегічні плани та досягати поставлених цілей.

Інформаційне забезпечення – це процес управління інформацією на підприємстві, який включає її збір, обробку, аналіз та використання для прийняття ефективних управлінських рішень.

Якість інформації має вирішальне значення для якості управління. Вона повинна бути точною, актуальною, повною, достовірною, доступною та корисною для прийняття рішень.

Дослідження фахівців з приводу інформаційного забезпечення ґрунтується на таких чотирьох аспектах, що інформація розглядається як процес, знання, повідомлення та дані.

Основною метою інформаційного забезпечення є надання користувачам релевантної інформації, що відповідає їхнім потребам та запитам. Розробка рекомендації та пропозицій, які ґрунтуються на всебічному аналізі наявної інформації. Рекомендації та пропозиції, що допоможуть користувачам у прийнятті кращих рішень та досягненні поставлених цілей.

За типом інформації інформаційні потоки можна поділити на: фінансові, технологічні, маркетингові, кадрові, юридичні, виробничі та управлінські. Розуміння інформаційних потреб та забезпечення їх задоволення дає можливість підприємству підвищити продуктивність, покращити результативність управління, а також приймати більш ефективні рішення.

Інформаційні ресурси, будучи організованою сукупністю документів,

ґрунтуються на знаннях та ідеях, накопичених під час науково-технічної діяльності, і забезпечують підприємствам конкурентну перевагу, дозволяючи швидше реагувати на зміни ринку. Кандидат економічних наук Ірина Нетреба вказує у своїй дослідженні, що інформаційні ресурси є фундаментом інформаційної інфраструктури будівельного підприємства та зібрані за допомогою сучасних технологій і систем.

Інформаційні ресурси підприємства – це дані, що генеруються або збираються в ході його діяльності. До них належать: інформація, необхідна для ведення господарської діяльності, дані для планування та оперативного управління діяльністю підприємства, бізнес-плани, інформація про зовнішньоекономічну діяльність. Важливо розуміти, що для успішного функціонування інформаційного забезпечення потрібна інформація з трьох основних джерел: внутрішні дані підприємства, інформація з ЗМІ, дані від консалтингових фірм.

Інформаційні процеси відіграють роль потужного інструменту для розробки та обґрунтування управлінських рішень. Для того, щоб дійсно ефективно використовувати інформаційні процеси в управлінні, необхідний їх постійний моніторинг та оцінка.

Для формування системи показників використовували якісний та кількісний підходи. Було здійснено спробу узагальнити показники, які найчастіше використовуються для практичного оцінювання інформаційних процесів на підприємствах. Також було виділено окремий набір показників, які відображатимуть рівень безпеки інформаційного забезпечення, такі як коефіцієнта своєчасності надання інформації, надійності інформації, суперечливості інформації, точності інформації та коефіцієнт оцінки повноти інформації.

Об'єктом дослідження було обрано товариство з обмеженою відповідальністю «МЕГАБУД-ЮА» було засновано 23 жовтня 2018 року згідно з чинним законодавством України. Засновниками товариства є: товариство з обмеженою відповідальністю «СКАЙФРІ», яке розташовано у м.

Кропивницькому вул. Євгена Тельнова, буд. 3, корп. 3, кв. 50, м. та громадянин України – бенефіціар Шейніков Олег В'ячеславович.

Цілями ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» є здійснення підприємницької діяльності шляхом задоволення всіх потреб клієнтів в сфері будівництва в місті Кропивницькому та області, розширення сфер діяльності та виходу на нові ринки.

ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» це будівельне підприємство, але воно спеціалізується не тільки на одній господарській сфері. Що стосується показників, то зросли показники кадрового забезпечення впродовж періоду 2019-2023 років. Зменшилися тільки показники чисельності персоналу та фонду оплати праці. Результати діяльності та загальна характеристика діяльності ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» дають підстави для оптимістичного прогнозу.

Підприємство ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» впродовж 2019-2023 рр. демонструє позитивну динаміку свого фінансового стану, так як товариство веде активну фінансову діяльність. Показники оборотності та ліквідності активів зростають. Зниження показника рентабельності власного капіталу та мінливий характер показника автономії потребують подальшого аналізу.

Оцінка стану інформаційного забезпечення в умовах невизначеності стає особливо важливим завданням.. За допомогою методики оцінки стану інформаційного забезпечення підприємства, проведено розрахунок показників інформаційної забезпеченості та виявлено, що ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» отримує переважно точну та надійну інформація, а також має доступність до необхідної інформації. Проблемами на підприємстві виступають суперечлива та несвоєчасно надана інформація, а також нечітка організація та відсутність правил доступу до даних.

Для удосконалення інформаційного забезпечення функціонування підприємства ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» було запропоновано ряд пропозицій, таких як впровадження PDM-системи. PDM-система – це універсальний інструмент, який дозволяє централізовано зберігати, організовувати та

контролювати всі дані, пов'язані з продукцією підприємства, це означає що всі співробітники мають доступ до актуальної інформації, яка мінімізує ризик виникнення суперечливостей та помилок. PDM-система автоматизує багато рутинних завдань, пов'язаних з управлінням даними. Також, PDM-система захищає інформаційне забезпечення від кіберзагроз. Підприємству ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» також слід розглянути можливість пропозиції використання хмарних технологій та штучного інтелекту для покращення інформаційного забезпечення.

Для визначення напрямів оцінки ефективності використання інформації можна використовувати різні напрями, такі як оцінка з боку виробників інформації, а також з боку споживачів інформації. Для визначення оцінки ефективності інформації розраховано ряд показників. Використання запропонованих напрямів, методів та формул для систематичної оцінки інформаційних процесів допомагає керівництву оптимізувати управління інформаційними ресурсами, що призводить до покращення загальної ефективності роботи.

Впровадження запропонованих рекомендацій дозволить ТОВ «МЕГАБУД-ЮА» покращити інформаційне забезпечення та підвищити свою конкурентоспроможність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Батечко С. В. Методика оцінки захищеності інформаційних систем. Інформатика та математичні методи в моделюванні. - 2021. Т. 11, № 3. С. 173-180. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Itmm_2021_11_3_5 (дата звернення 20.05.2024).
2. Беляєва Н. С. Проблематика інформаційного та облікового забезпечення контролінгу на підприємстві. Підприємництво та інновації. 2021. Вип. 17. С. 30-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pidinno_2021_17_7.
3. Будько О. В. Аналіз фінансових результатів у системі інформаційного забезпечення економічної безпеки підприємства. Приазовський економічний вісник. 2021. Вип. 5. С. 150-155. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/priaev_2021_5_26 (дата звернення 28.05.2024).
4. Виноградова О. В. Проблемні питання інформаційного забезпечення контролю процесу прийняття управлінських рішень Економіка. Фінанси. Право. 2015. № 12(1). С. 38-41. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2015_12\(1\)_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2015_12(1)_11)
5. Глобенко С. В. Інформаційний простір держави та проблеми забезпечення його захисту в Україні. Науковий вісник: державне управління. 2023. № 1. С. 195-210. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nauvisdu_2023_1_14 I (дата звернення 28.05.2024).
6. Гуцаленко Л. В. Управлінська звітність в контексті удосконалення інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень 2022. Т. 13, № 2. С. 31-45. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/biagbu_2022_13_2_5
7. Єршова Н. Ю. Удосконалення теоретико-методичних основ інформаційного забезпечення управління сталим розвитком підприємства. 2020. № 10. С. 38-44. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecsee_2020_10_7 (дата звернення 25.05.2024).

8. Ільчук В. П. Фінансові показники як індикатори виявлення фінансових ризиків промислових підприємств. 2020. № 2. - С. 413-421. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_2_55

9. Кононенко Л. В. Інформаційне забезпечення формування стратегії підприємства: сучасний стан, проблеми та перспективи. Економічний простір. 2023. № 185. С. 66-69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2023_185_14 (дата звернення 16.05.2024).

10. Кружилко О. Є. Методичні підходи до удосконалення інформаційного забезпечення управління професійним ризиком. Проблеми охорони праці в Україні. 2021. Вип. 37(4). С. 3-7. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pop_2021_37%284%29__3.

11. Кулеша С. Інформаційно-комунікаційне забезпечення Національного університету "Острозька академія": проблемно-цільовий підхід. Журнал соціальних наук. 2023. Вип. 1, № 2. С. 27-40. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agor_2023_1_2_6 (дата звернення 17.05.2024)

12. Лалакулич М. Ю.. Класифікація інформаційних ресурсів для обліково-аналітичного забезпечення моніторингу економічного потенціалу підприємства. Формування ринкових відносин в Україні. 2019. № 2. С. 59-64. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2019_2_10 (дата звернення 18.05.2024).

13. Лобачева І. Ф. Економічний аналіз ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. Приазовський економічний вісник. 2022. Вип. 1. С. 119-125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/priaev_2022_1_22 (дата звернення 30.05.2024).

14. Маркіна І. А. Інформаційна безпека підприємства та організаційні заходи її забезпечення. Український журнал прикладної економіки. 2019. Т. 4, № 4. С. 209-215. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ujae_2019_4_4_26.

15. Міліневська, В. Д., Кудренко Н. В. Поняття та види інформаційних систем в управлінні підприємством 2020. Т. 26, № 1. С. 35-40. Наукові праці

Національного університету харчових технологій. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnukht_2020_26_1_5.

16. Петрушка Т. О., Зарицька О. Л., Мирощенко Н. Ю. Економічна діагностика ресурсного забезпечення діяльності підприємств: сутність, види, інформаційна база та особливості проведення. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки. 2021. № 4(1). С. 105-112. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2021_4%281%29__17 (дата звернення 16.05.2024).

17. Сметанюк О. А. Особливості аналізу фінансового стану підприємства в умовах обмежених обсягів інформаційного забезпечення Ефективна економіка. 2022. № 9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_9_22 (дата звернення 21.05.2024)

18. Харчук О. Г. Управління інформаційними потоками підприємства: суть, види та класифікація. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2022. Вип. 3. С. 87-94. Режим доступу URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/36_2022/16.pdf (дата звернення 15.05.2024).

19. Чубаєвський В. І. Методичний підхід до оцінки економічної ефективності системи захисту корпоративної інформації. 2022. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_11_22

20. Шлайфер М. Б. О. З. Микитин. Розвиток інформаційного забезпечення системи менеджменту вітчизняних підприємств. 2022. Том. 4, Вип. 2. С. 148-155. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/meu_2022_4_2_20.

ДОДАТКИ